

devia fer amb la calç viva, segons l'inventari de 1426. — ⁴ En efecte és també gallec: «*ladron*: rama inútil que nace al pie de una cepa de vid», «*esladroar*: cortarlas, podarlas», Sarmiento, *Cat. Voces Gall.*, fº 95v. També cèltic? I notem que això és ben diferent d'una part de la fusta interna d'un gran arbre, car és realment una mera sarment que roba la força del cep: la xucla. — ⁵ Szaverrilatre a. 1076, *Scavierralatre* 1062, *Scavir ad latere* 1058 (MzPi., RFE v, 228): és clar, els notaris volen llatinitzar-ho, i no els ve d'un pam, però *ad* regeix l'acusatiu (*latus*, neutre) i un *ad latere* és impossible en llatí. — ⁶ Dubto molt en canvi que hi tingui relació el bc. *Letranz*, que tampoc no sé gaire si ve de *lehet* + *ira(n)tz* (cf. Mitx., *Apellidos*, §§ 402, 330). — ⁷ Vegeu la documentació francesa en Tilander, *Remarques sur le Rom. de Ren.*, 159ss., i en Bruch, *ZRPb.* xlv, 81, 174, però veiem que, ja per fonètica, no es pot partir com proposen d'un derivat hipotètic de *LATUS*, *LATERIS*. Altres raons, múltiples i evidents a aquestes, s'oposen a relacionar amb el basc (*larr(a)* 'prada' o «*larre* lieu isolé») com voldria Spitzer, *LexikK*, 162. — ⁸ I llavors amb això també hauríem de posar (puix que tan possible és -*icia* com -*icia*) el champenois *laresse*, *laresse*, f. «pan de mur d'arrrière d'une maison, laquelle a par conséquent deux pignons et deux laresses», car al capdavant també solem parlar de *vessants de teulada*: «Se aucuns homs wet maisonner contre pignon ne contre *laresse*, il y aura son aisement, par la prisie <PRAESIDIA 'junta, presidència'> du prévost et des eswars», en les *Ordonances de Reims* (i avui en el Mouzonnais: Goffart, *Revue de Champagne et de Brie*, 1897, 717): en data tan tardana com aquesta de 1378, la grafia amb -*r*- simple o -*ir*- ja no compta en francès. — ⁹ Se sol admetre que un mot oc. ant. *ladrier*, no gaire freqüent, significa «côté» i ve de *LATER*- + *-ARIUM*; se'n cita una variant *lairier*: si és segur que el sentit de les dues formes és el mateix, aquesta etimologia deu ser certa. És veritat que la -*ir*- de la variant *ladrier* no pot deixar de crear certa desconfiança, car amb *LATERARIUM* aquest tractament fonètic resulta molt xocant. Tanmateix en un dels passatges de *Flamenca* sembla significar realment 'costat', on es diu que el gelós Archambaut no s'aparta de Flamenca i li estava «al destre *ladrer*» (v. 5290), però un altre ja fa rumiar i dubtar més, car es tracta d'un home i del seu vestir: «sa capa quez ac facha / qu'es de primas un pauc retracha / car adès cuja 'ls braz gitar / als *ladriers*, aïss con sol far» (v. 3746) i aquí podria també entendre's «hanche» 'amaluc' que encara es pot enllaçar fàcilment amb la idea de 'costat', i tanmateix també fóra legítim interpretar-ho com 'l'alt dels calçons del vestit'.

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *Lladró*, *llàdria*, *Lladrenó*, *entiguera*, *lladrocini*, *lladronici*, *lladroneri*, *lladregada*, *lladregot*, *lladreguejar*, *lladregueria*, *lladregam*, *lladregàs*, *lladregària*, *lladreria*, 60

lladret, *lladronera*, *lladronia*, *lladronivolment*, *lladrunyar*, *lladrunyets*, *lladrupejar*, *lladriola*, *guardiola*, *judriola*, *gidriola*, *adriola*, *rodiola*, *vidriola*, *vedriola*, *lladriolada*, *lladremaner*, *llaire*, *Lladres*, *Latre*, *Javierrelatre*, *Lladrer*, *Lo Lladré*, *Lladrés*, *Lledrés*, *Lairissa*.

Lladrer(s), *lladret*, *llàdria*, *lladriola*, *lladriolada*, *V. lladre* *Lladrit*, *V. lladrar* *Lladró*, *lladrocini*, *lladroner*, *V. lladre* *Lladroner*, *V. lledó* *Lladronera*, *lladronia*, *lladronici*, *lladronivol*, *lladrós*, *V. lladre* *Lladruc*, *lladruçar*, *V. lladrar* *Lladrunyar*, +*lladrunyet*, *V. lladre* *Lladura*, *V. lledura* (LETÍCIA) *Lladurs* o més aviat *Ladurs*, *V. TopHesp.* 1, 14 *Llaés*, que alguns han escrit *Llaers*, no té res a veure amb *Llers* (confusió d'*AlcM*) en cap sentit *Llafardar*, *llafec*, *llafuga*, *V. llefre* *Llafranc* (no havia de recollir *AlcM* la dita de Rohlf's, engegada sense engaltar: naturalment NP germ. LANDFRANK)

Llaga, castellanisme arrelat i potser ja no desarrelable, per obra de dites i escrits de professionals acastellanats de la pietat; veg. *DCEC*, *LLAGA* < *ll. PLAGA*; no en sé notícia catalana fins a Lacav. (1695, també *llagar*, *llagat*); tanmateix encara és possible d'estar-se'n, usant *nafra* o *úlcerà* (únic que Lacav. dona com a bo).

Llaganya, *V. lleganya* *Llagardaix*, *llagardet*, *llagart*, *V. llangardaix*

LLAGASTA, 'paparra', mot comú amb l'occità i el basc (*lakasta/lakats*), d'origen pre-romà pirinenc. □ 1.ª doc.: Belv.: «*Llagasta*: garrapata: *ricinus*; agafarse com una *llagasta*».

«Com més patia, més ganes tenia de viure força, i m'arrapava com una *llagasta* a l'esperança d'una llibertat llunyan», Coromines (*Presons Imag.*, p. 86): *llagasta* és comparació òbvia per a una cosa que s'aferra. Registrat *DAG.* (sense localitzar); Belv., Lab., *DAG.* no li posen nota de dialectal; de fet, però, no és usual en el cat. central, on tothom la coneix per *paparra*, sinó paraula típica dels bisbats de Girona i Vic (sentit sovint a Girona o Emp., 1915 ---), on en efecte és el mot corrent. A Madremanya en deien que no solament es fan en el bestiar sinó que se'n crien moltes a la *módega* (1964, ço que deu explicar la secundària acc. § 3, botànica, d'*AlcM*); la § 2 a Igualada (*BDC* xix, 54).

Mossèn Griera, vigatà, l'usa per traduir *caparra* aranes i benasquès (*BDC* vi, 28); i val a dir que si no és verament viu a la zona barcelonina (i l'atribució al Vallès per *AlcM* es funda en l'ús per R. Casellas, raó sense valor), tampoc hi és, però, noït, i ningú deixarà d'entendre'l (sobretot la comparació anexas a arraparse); *paparra* torna a usar-se en part, més enllà de les Alberes, de manera que a Griera li donaren la *paparra* a Catllà, si bé a Montalbà la *lagasta*, poble de dialecte mixt cap al llenguadocian (*ZRPb.* xlv, 250).

Car en llengua d'oc sí que té una àrea vasta i arrela-